

MILHJOBYRÅN

Repslagaregatan 7
544 34 Hjo
Mobil 072-895 1691
christer.haagman@milhjobyran.se

2020-10-05

Miljödepartementet
Miljöprovningssenheten
m.departementet@regeringskansliet.se
m.miljoprovningsssenheten@regeringskansliet.se

**Ärendenummer M2020/01082 och M2019/00318.
Angående alternativa platser för verksamhet på Karlsborgs PFAS-förorenade flygplats invid Vättern och flygskjutmålet Hammaren:
*Försvarmakten lämnar falsk information.***

Regeringen beslutade 2016-12-14, 2012/02983/Me, att upphäva Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 14 juni 2012. Länsstyrelsen hade nämligen avvisat Försvarmaktens ansökan om att femdubbla flygverksamheten på Karlsborgs flygplats invid Vättern. Anledning var att Försvarmaktens ansökan saknade en godtagbar miljökonsekvensbeskrivning där även alternativa platser och metoder beskrevs.

Trots länsstyrelsens upprepade föreläggande om att redovisa alternativa platser för hela eller delar av den utökade verksamheten och alternativa utformningar av verksamheten, vägrade Försvarmakten att inkomma med kompletteringar. På grund av att denna vägran stred mot miljölagstiftningen avvisade länsstyrelsen Försvarmaktens ansökan.

Försvarmakten överklagade då beslutet med motiveringen att flygverksamheten var platsbunden och därför skulle undantas enligt miljöbalkspropositionen 1997/98:48, del 1 sid 291 och del 2 sid 63. Både länsstyrelsens miljöprovningssdelegation och mark- och miljödomstolen (M2539-12) motsatte sig att detta undantag skulle kunna vara tillämpligt: flygverksamheten är inte platsbunden.

Regeringen gick dock på Försvarmaktens linje och tvingade länsstyrelsen att i strid mot miljölagstiftningen återuppta provningen av Karlsborgs flygplats. Den 6 februari 2019 lämnade länsstyrelsens miljöprovningssdelegation ett tillstånd till kraftigt utökad verksamhet vid flygplatsen. Tillståndet överklagades av Aktion Rädda Vättern, flera kommuner och hundratals enskilda personer. Den 30 juni 2020 lämnade Mark- och miljödomstolen i Vänersborg ett yttrande till regeringen. Yttrandet uppmanar regeringen att i första hand avvisa ansökan och i andra hand upphäva beslutet.

Parallellt med tillståndsprövningen av den femfaldiga utökningen av flygverksamheten

har Fortifikationsverket försökt påbörja dränering av det vattensjuka flygfältet i syfte att renovera landningsbanan. Sedan sju år tillbaka är det dock känt att flygplatsen är kraftigt förorenad av PFAS-kemikalier på grund av decenniernas brandövningar och även skarp användning av brandskum i samband med ett flygplanshaveri. I grundvattnet under Karlsborgs flygplats har rekordhöga halter PFOS uppmätts: 2 300 000 ng/liter! Att jämföras med miljökvalitetsnormen för PFOS i Vätterns vatten: 0,65 ng/liter.

Trots detta har Fortifikationsverket framhärdat och försöker få tillstånd att dränera området och pumpa ut PFAS-förorenat grundvatten till Vätterns vattenskyddsområde. Tack vare Aktion Rädda Vätterns överklagande kunde dock regeringen 2019-08-15 ta ett inhibitionsbeslut och tillfälligt stoppa försöket att tjuvstarta dräneringen, den s.k. bankantsdräneringen. I skrivande stund handlägger mark- och miljödomstolen det större markavvattningsärendet inklusive dräneringen av landningsbanan.

På grund av att Försvarsmakten inte tagit itu med saneringen av flygplatsen har renoveringsarbetet stoppats och flygplatsen är stängd för många verksamheter. Försvarsmakten har därför valt att använda Skövde flygplats som **alternativ** för delar av den verksamhet som skulle ha skett på Karlsborgs flygplats.

SKÖVDE. F7 Sätenäs har tillfälligt flyttat sin övningsverksamhet

Hercules på lång visit i Skövde

Hercules-plan från F7 kommer att synas och höras över Skövde under sensommaren och hösten eftersom man har förlagt sin övningsverksamhet hit. K3 har under ett par år använt flygplatsen i Skövde och det kommer man att fortsätta med.

Den militära närvaron kommer att vara hög på Skövde flygplats under sensommaren och hösten. Dels kommer K3 att fortsätta sin flygverksamhet där, eftersom Karlsborgs flygplats är fortsatt stängd, och dels kommer F7 att förlägga sin övningsverksamhet med Hercules till Skövde.

Dagar och nätter

- Vår ordinarie övningsverksamhet verkar i olika områden för att stärka vår förmåga och för att vara på andra platser än vår egen flygbas på Sätenäs. Vi försvarar ju hela Sverige, säger Lena Bogren, kommunikationschef på Skaraborgs flygflottilj F7, och fortsätter:

- Vi kommer att brumma

Det är den här modellen av Hercules, en Tp84, som man nu övar med på Skövde flygplats.

FOTO: PER FORSBERG/FÖRSVARSMAKTEN

runt Skövde både dag- och nattetid.

Lena Bogren kan i dag inte säga vilka nätter det gäller, eller hur många.

Nattliga övningar

- Det beror på väder och vind. Men det är bra att känna till att vi har nattliga övningar, så att man vet att det inte är något farligt utan att det är vi som är ute.

Övningarna har redan påbörjats och i dagsläget är det inte klart när de avslutas.

F7 leder enheten som han-

terar all verksamhet kring transport- och specialflyg inom Försvarsmakten. Man har många uppdragsgivare, bland annat regeringen samt internationella insatser, och uppdragen varierar.

Alla Hercules-plan inom Försvarsmakten är stationerade på F7.

K3 kvar i Skövde

Livregementets husarer K3 har använt Skövde flygplats i ett par år eftersom landningsbanan på flygplatsen i Karlsborg är stängd för reno-

Fallskärmsjägare övar. Bilden är tagen i Karlsborg vid ett tidigare tillfälle.

FOTO: ANNELI MALM/ARKIV

vering. Karlsborgs flygplats används endast för helikopter och fjärrstyrda flygande farkoster.

- Men när det gäller start och landning med flygplan använder vi Skövde flygplats. Det gäller all vår verksamhet som är i behov av flygplan, däribland fallskärmsjägarna, säger Lotta Skarenberg, kommunikationschef på K3.

Som det ser ut nu kommer K3 fortsätta att använda Skövde flygplats även nästa år på samma sätt som nu, och i samma omfattning.

HÖRS OCH SYNS

”Vi kommer att brumma runt Skövde.”

Lena Bogren, kommunikationschef

- Planen är att Karlsborgs flygplats åter ska tas i bruk efter att ett arbete med bankantsdränering har utförts. Det är Fortifikationsverket som ansvarar för det.

Anna Warner

Citat ur ovanstående artikel publicerad i SLA den 18 augusti 2020:

”Livregementets husarer K3 har använt Skövde flygplats i ett par år eftersom landningsbanan på flygplatsen i Karlsborg är stängd för renovering. Karlsborgs flygplats används endast för helikopter och fjärrstyrda flygande farkoster. - Men när det gäller start och landning med flygplan använder vi Skövde flygplats. Det gäller all vår verksamhet som är i behov av flygplan, däribland fallskärmsjägarna, säger Lotta Skarenberg, kommunikationschef på K3.”

Härmed bevisas att Försvarmakten har lämnat felaktig information (dvs. oriktig uppgift i lagens mening) till både länsstyrelse, mark- och miljödomstol och regering. Det finns uppenbarligen alternativa platser, dessutom enkelt tillgängliga i närområdet, för åtminstone delar av verksamheten.

På liknande sätt har Försvarmakten lämnat oriktiga uppgifter angående flygskjutmålet Hammaren, M2019/00318.

Försvarmakten har ett tillstånd (del av ett tillstånd från 1997 enligt gamla miljöskyddslagen) som medger beskjutning av Vättern utanför Enebågens badplats under 20 övningsdagar/år med en förbrukning av totalt 1 000 skott/år.

I ansökan 2012 påstod försvaret att det var nödvändigt med 50 övningsdagar/år och 54 000 (senare nedbantat till 44 000) finkalibriga skott/år och 25 000 grovkalibriga skott/år. Alltså sammanlagt 69 000 skott plus 150 raketer årligen. Det var så bråttom att Försvarmakten även yrkade på verkställighetsförordnande enligt 22 kap. 28 § miljöbalken.

På samma sätt som i ärendet om Karlsborgs flygplats ansåg Försvarmakten att någon redovisning av alternativ lokalisering ”inte var meningsfull”.

Det har gått mer än åtta år sedan dess. Försvaret har uppenbarligen kunnat utveckla sin övningsverksamhet på **alternativa platser och/eller med alternativa metoder**, utan kraftig utökning av flygskjutningar i Vättern. Enligt miljörapporten från Skaraborgs flygflottilj, daterad 2020-03-25, ”har det inte genomförts någon skjutverksamhet” vid flygskjutmålet Hammaren under hela 2019. Flygvapnet har inte haft behov av att skjuta ens 1 000 skott i Vättern. **Nollalternativet**, som Försvarmakten vägrar beskriva, fungerar år ut och år in.

Enligt 29 kap. 5 § miljöbalken gäller att den som med uppsåt eller av oaktsamhet lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning, döms till böter eller fängelse i högst två år. Mina fullmakts-givare förväntar sig att ansvarig myndighet agerar.

Christer Haagman
MILHJOBYRÅN